

ВВР України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_004.

7. Рекомендація (2001) Комітету Міністрів державам-учасницям Ради Європи «Про Європейський кодекс поліцейської етики», ухвалена Комітетом Міністрів 19 вересня 2001 року на 765-му засіданні заступників міністрів // Офіційний сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://pravo.org.ua/files/Criminal%20justice/rec1.pdf>

8. Шумейко І.П. Презумпція невинуватості крізь призму практики Європейського суду з прав людини [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://gryshyn-partners.com.ua/99_prezumpc_ua_nevinuvatost_kr_z_prizmu_praktiki_evropeis_kogo_sudu_z_prav_lyudini_.html

Руфанова Вікторія Миколаївна,

кандидат юридичних наук, старший викладач
кафедри кримінального права та кримінології

Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ;

Страшко Ольга Владленівна,

курсант 2-го курсу факультету № 3
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ ТА ГРОМАДЯНИНА У ПРАКТИЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

Процеси реформування системи органів внутрішніх справ та інтеграції України до Європейського Союзу створюють необхідність запровадження міжнародних стандартів забезпечення прав і свобод людини у діяльність Національної поліції. Відповідно до ст. 9 Конституції України, міжнародні договори, згода на обов'язковість яких дана Верховною Радою України, є частиною національного законодавства України [1, с. 5].

Погоджуючись з думкою Є. В. Білозьорова, приведення національного законодавства, зокрема відомчих нормативних актів Міністерства внутрішніх справ України, у відповідність із вимогами міжнародно-правових документів сприяє налагодженню, поширенню та поглибленню міжнародної поліцейської співпраці [2, с. 101].

З приводу питання, що розглядається нами, О.І. Логвиненко зауважив, що працівники поліції мають поважати гідність особи і виявляти до неї гуманне ставлення, захищати права людини незалежно від її соціального походження, майнового та іншого стану, расової та національної належності, громадянства, віку, статі, мови й освіти, ставлення до релігії, політичних та інших переконань, не розголошувати відомостей, що стосуються особистого життя людини, принижують її честь і гідність, якщо виконання обов'язків не

вимагає іншого [3].

Заслугове на увагу висловлена Т.С. Ганзицькою та М.В. Штанько думка з приводу того, що міжнародні стандарти забезпечення прав і свобод людини слід розглядати як певну модель (взірець, зразок) належної поведінки суб'єктів міжнародного публічного права з дотримання та реалізації прав людини, що закріплена в нормах та принципах міжнародних нормативно-правових документів [4, с. 17].

Становлення якісно нового поліцейського відомства відбувається з урахуванням досвіду розвинених європейських держав. У зв'язку з цим вважаємо, що процес трансформації вітчизняної системи правоохоронних органів повинен максимально враховувати положення Резолюції Парламентської асамблеї Ради Європи «Декларація про поліцію» та Європейського кодексу поліцейської етики Комітету Міністрів Ради Європи.

У Резолюції Парламентської асамблеї Ради Європи «Декларація про поліцію» акцентовано увагу на тому, що повне забезпечення прав людини та її основних свобод можливе за наявності мирного суспільства, що користується перевагами порядку та громадської безпеки. Поряд з цим у «Декларації про поліцію» зазначено, що головною умовою вдосконалення європейської системи захисту прав і основних свобод людини є всезагальне прийняття правил професійної етики поліції [2, с.101]. Важливе значення має положення, зазначене в Європейському кодексі поліцейської етики: «...поліція має дотримуватися суб'єктивного права, включаючи права та свободи людини, і не здійснювати довільних чи протиправних дій. Це є основоположним для правової держави і для предмета діяльності поліції в умовах демократії...» [5].

Дослідивши зміст Закону України «Про Національну поліцію» (далі – Закон) можемо зазначити, що він не достатньою мірою регулює питання щодо впровадження міжнародних стандартів забезпечення прав і свобод людини та громадянина у практичну діяльність поліції. У Законі взагалі не використовується поняття «міжнародні стандарти», хоча деякі положення певною мірою їх відтворюють. Так, наприклад, ст. 46 передбачає, що «застосування вогнепальної зброї є найбільш суворим заходом примусу» та «поліцейський уповноважений застосовувати вогнепальну зброю тільки у виняткових випадках» [6]. Ця правова норма є віддзеркаленням Кодексу посадових осіб з підтримання правопорядку, прийнятого Генеральною Асамблеєю ООН 17 грудня 1979 р.

З огляду на специфіку діяльності поліції і для спрямування її в потрібному напрямку, Кодекс поведінки з підтримання правопорядку безпосередньо регламентує поліцейську діяльність у контексті захисту прав людини, недопущення зловживання силою, використання тортур, заборони актів корупції тощо, тобто встановлює основні вимоги до формування поліції в демократичному суспільстві [7, с. 191]. Тому ми вважаємо, що потрібно проводити дослідження з приводу доцільності розробки окремого кодифікованого нормативно-правового акта: «Кодекс забезпечення прав і свобод людини та

громадянина у діяльності Національної поліції України», у якому закріпити основні засади діяльності органу у контексті забезпечення прав і свобод людини та громадянина, вдосконалити методи діяльності поліції у цьому напрямку, розробити систему проведення «спеціальних та індивідуальних профілактичних заходів серед громадян» [8].

Таким чином, резюмуючи вищевикладене, можна зробити висновок, що забезпечення прав і свобод людини та громадянина повинно стати основоположним фундаментом практичного функціонування органів поліції. Запровадження міжнародних стандартів у діяльність Національної поліції повинно стати однією з домінуючих складових її професійної та ефективної діяльності. Поряд з цим саме принцип пріоритетності прав та свобод людини та громадянина повинен залишатися головним та незламним напрямком на шляху реформування правоохоронної системи в державі.

---

1. Конституція України: станом на 15.05.2014 р. // ВВР України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.

2. Солоненко О.М. Сучасні міжнародні стандарти забезпечення прав і свобод людини в діяльності органів внутрішніх справ / О.М. Солоненко // Науковий вісник Нац. акад. внутр. справ. – 2011. – № 6. – С. 95–103.

3. Логвиненко О.І. Сучасні стандарти дотримання прав людини у правоохоронній діяльності [Електронний ресурс] / О.І. Логвиненко. – Режим доступу: <http://visnyk.univd.edu.ua/?controller=service&action=download&download=9427>

4. Ганзицька Г.С. Міжнародні стандарти прав людини: теорія та практика реалізації в Україні / Г.С. Ганзицька, М.В. Штанько // Порівняльно-аналітичне право. – 2015. – № 4. – С. 16–18.

5. Європейський кодекс поліцейської етики [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.legislationline.org/documents/action/popup/id/8117>.

6. Про Національну поліцію : Закон України станом на 23 грудня 2015 р. // Голос України. – 2015. – № 141–142.

7. Стеблинська О.С. Забезпечення міжнародних стандартів прав людини і громадянина в контексті удосконалення діяльності органів внутрішніх справ / О.С. Стеблинська // Науково-інформаційний вісник «Право». – 2012. – № 5. – С. 190–195.

8. Скаун О.Ф. Теорія держави та права : підручник / О.Ф. Скаун. – Х. : Консум, 2001.